

Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Zaanstreek

Procedure Terugplaatsing van SBO/SO naar BAO (en afschalen van SO naar SBO)

Procedure volgens stroomschema

A. Algemeen.

1. Doelstelling.

“Het kind op de juiste plaats; onderwijs dat past bij de behoeften van het kind...”

Terugplaatsing van leerlingen van het Speciaal (Basis) Onderwijs naar het regulier basisonderwijs is één van de speerpunten voor het samenwerkingsverband. Terugplaatsen is een proces van samenwerking tussen het SO/SBO, de basisschool en de ouders, waarbij het belang van het kind voorop staat.

2. Procedure volgens het Stroomschema.

Voor iedere leerling wordt gedurende zijn/haar verblijf op de SBO-school nagegaan of handhaving van de plaatsing nog wenselijk is. Hiervoor zijn zogenaamde vindplaatsen in het Stroomschema beschreven.

Wanneer er sprake is van de mogelijkheid tot terugplaatsing naar het reguliere basisonderwijs, is het belangrijk dat alle betrokken partijen gebruik kunnen maken van een duidelijke procesbeschrijving. Het gehele proces van signaleren tot het daadwerkelijk realiseren van de terugplaatsing kan in een aantal fasen worden verdeeld. Deze fasen zijn verbeeld in het Stroomschema.

In het specifieke gedeelte (deel B) wordt het stappenplan terugplaatsing nader uitgewerkt:

1. Signaleren van een leerling die in aanmerking komt voor terugplaatsing.
2. Onderzoek naar de haalbaarheid.
3. Overwegingen bij terugplaatsing.
4. Overleg met ouders / verzorgers.
5. De keuze van een basisschool.
6. De definitieve beslissing.
7. Terugplaatsingsarrangement.
8. Rapportage.
9. Ondersteuning en nazorg (Startarrangementen).

B. Specifiek: Uitwerking van het Stroomschema Terugplaatsing.

1. Signaleren van een leerling die in aanmerking komt voor terugplaatsing volgens het Stroomschema

Binnen de reguliere overlegstructuur van het speciaal (basis) onderwijs wordt de ontwikkeling van de leerling op zowel didactisch als sociaal emotioneel vlak besproken. De halfjaarlijkse (methodeonafhankelijke) toets-momenten en het functioneren van het kind, binnen en buiten de groep, zijn van belang.

Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Zaanstreek

Bespreekpunten zijn onder andere:

- Hoe verloopt de sociaal-emotionele ontwikkeling?
- Hoe is de omgang met andere leerlingen, zowel in de groep als daarbuiten?
- Hoe is de schoolbeleving?
- Hoe verhoudt de didactische ontwikkeling zich tot de didactische leeftijd c.q. de kalenderleeftijd van het kind?
- Hoe is de leermotivatie van het kind?
- Hoe is zijn taakgerichtheid?

Daarbij wordt expliciet besproken aan welke onderwijsbehoeften van de leerling moet worden voldaan, zodat de leerling zich kan blijven ontwikkelen. Deze onderwijsbehoefte wordt beschreven in het Groeidocument/OPP van de leerling.

Onderwijsbehoeften betreffen:

- De hoeveelheid aandacht (hoeveel ondersteuning in de vorm van verlengde instructie, begeleidde in-oefening etc. heeft de leerling nodig, welke begeleiding en/of ondersteuning heeft de leerling nodig op sociaal/emotioneel vlak).
- Het onderwijsmateriaal (is bijvoorbeeld ondersteuning in de vorm van picto's; betekenisvol concreet materiaal bij het vak rekenen; uitdagend materiaal op een bepaald vakgebied nodig).
- De fysieke omgeving (behoeft de leerling een prikkelarme omgeving, extra verlichting, auditieve apparatuur etc.).
- Expertise (is voor de begeleiding van de leerling kennis van de ontwikkelingsstoornis of fysieke beperking nodig).
- Betrokkenheid van andere instanties (medisch specialist, GGZ-voorziening).

Tijdens de besprekingen komt expliciet de vraag aan de orde of de leerling op zijn/haar plaats is binnen het SBO en of terugplaatsing naar het reguliere onderwijs mogelijk is. Wanneer vanuit deze onderkende fase gesteld wordt dat plaatsing binnen het regulier onderwijs te onderzoeken is, zal op school een groot overleg worden georganiseerd met alle betrokkenen (orthopedagoog, intern begeleider, leerkracht, directeur, betrokken specialisten). De Retourbegeleider wordt vanaf dit moment erbij betrokken. Vanuit dit overleg wordt een advies geformuleerd. Dit advies wordt door de school met de ouders besproken. Zodra ouders zich kunnen vinden in dat advies wordt een onderzoek naar de haalbaarheid gestart.

Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Zaanstreek

2. Onderzoek naar de haalbaarheid.

De Zorgcoördinator verzamelt alle informatie die relevant is voor de terugplaatsing. Hierbij moet gedacht worden aan:

- Bevindingen van de leerkracht
- Dossieranalyse (Protectieve /Belemmerende factoren)
- Gegevens op sociaal-emotioneel gebied
- Hulpvraag van de ouders
- Gegevens van het pedagogisch-didactisch onderzoek (leerontwikkeling; leerrendement)
- Gegevens van het intelligentieonderzoek
- Klassenobservatie door de internbegeleider/orthopedagoog
- Medische gegevens
- Bevindingen (indien van toepassing) van de logopedist en/of motorisch therapeut

Alle gegevens van het (haalbaarheid)onderzoek worden besproken met de ouders. Ook de leerkracht van de betreffende leerling wordt hierbij uitgenodigd. Pas wanneer ouders hiermee instemmen wordt stap 3 gestart.

3 Overwegingen bij terugplaatsing.

De SBO/SO school met (eventueel) de Retourbegeleider, kijkt samen met de ouders welke basisschool in aanmerking zou kunnen komen om het succes van terugplaatsing voldoende te waarborgen. Overwegingen hierbij zullen zijn:

- De basisschool moet bereid zijn om voorafgaand aan de terugplaatsing intensief te overleggen met het SBO, zodat een zeer warme overdracht gewaarborgd is. Daarmee wordt bedoeld: observatie van de leerling, deelname aan bespreking van de leerling op het SBO.
- De basisschool moet zich kunnen vinden in het door het SBO, in overleg met ouders, in te richten traject van nazorg.
- De basisschool kan de gewenste zorg voor de duur van de basisschoolperiode garanderen. Er wordt onder meer rekening gehouden met de zorgstructuur en mogelijkheden van zorg, groepsgrootte, groepssamenstelling, gehanteerde methoden.

4 Overleg met ouders / verzorgers.

Ouders nemen in samenspraak met de school het besluit voor welke basisschool!

Ouders geven schriftelijk toestemming om informatie/gegevens te verstrekken aan de betreffende basisschool.

5 De keuze van een basisschool.

De hulpvraag en de daaraan gekoppelde handelingsadviezen zijn van belang bij de keuze van een geschikte basisschool. Over het algemeen spelen nabijheid, bekendheid en handelingsmogelijkheid van de basisschool een rol. Er vindt in eerste instantie een oriënterend gesprek plaats tussen de Retourbegeleider samen met de Schoolondersteuner, en de directie en Zorgcoördinator van de reguliere basisschool. In dit gesprek wordt nagegaan of hulpvraag en aanbod op elkaar kunnen worden afgestemd. In tweede instantie worden de gespreksbevindingen met de reguliere basisschool teruggekoppeld naar de ouders. De ouders kunnen daarna eventueel een afspraak maken met de reguliere basisschool.

Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Zaanstreek

6 De definitieve beslissing.

Wanneer een keuze voor de basisschool door ouders is gemaakt, er afstemming heeft plaatsgevonden tussen hulpvraag en onderwijsaanbod en alle partijen (ouders, de SBO-school en de ontvangende basisschool) ervan overtuigd zijn dat aan alle voorwaarden voor een succesvolle terugplaatsing wordt voldaan, dan vindt de definitieve beslissing plaats.

7 Terugplaatsingsarrangement (TA).

Erg belangrijk is het “ingroeien” op pedagogisch en didactisch gebied. Er worden met de ouders en de reguliere basisschool afspraken gemaakt over hoe en wanneer de leerling gaat kennismaken in de nieuwe school. De wijze waarop dit gebeurt is afhankelijk van de behoeften van het kind en de wensen van de ouders en de school. Begeleiding vanuit het SBO wordt eveneens georganiseerd. De leerling wordt op de hoogte gebracht van de verandering van school door ouders. Terugplaatsingen zullen bij voorkeur (o.a. vanwege het groepsproces, rekening houdend met de kwetsbare positie van de terug te plaatsen leerling) plaatsvinden met ingang van een samen te bepalend moment.

Met het terugplaatsen gaat in principe standaard een Terugplaatsingsarrangement (TA) mee met de leerling, ook wel gezien als het organiseren van een zogenaamde zachte landing in de ontvangende school. Het accent van de TA zal komen te liggen op verbindingsactiviteiten tussen de leerkracht en de leerling waarbij tegemoet gekomen wordt aan de ontwikkelingsbehoeften *relatie* en *competitie*. Intensiteit en duur van dit arrangement wordt in overleg met alle betrokkenen bepaald met een maximale duur van 20 weken.

3 Rapportage.

De Retour Begeleider is belast met de coördinatie van terugplaatsingen. Hij/ zij verzamelt de informatie voor de basisschool in samenspraak met de Zorgcoördinator van het SBO/SO. De informatie zal bestaan uit recente hulpvragen en handelingsadviezen, actuele didactische niveaus, logopedische gegevens, psychologische onderzoeksgegevens en andere, relevante dossiergegevens.

4 Ondersteuning en nazorg (startarrangementen)

Het SWV kent een bepaald bedrag toe aan de ontvangende reguliere school om in te zetten voor een startarrangement voor de duur van een halfjaar. Het startarrangement kan ingezet worden op leerkracht en leerling niveau voor zogenaamde verbindingsactiviteiten en/of voor specifieke onderwijsarrangementen.

Samenwerkingsverband
Primair Onderwijs Zaanstreek